

Triennale de Vendôme

Musée de Vendôme, Manège Rochambeau, Vendôme
2015. május 23 – október 31.

Nem sok jót vár az ember az olyan eseménytől, amely lokálpatriotizmusból vagy akár nemzeti büszkeségből „helyi” művészekre korlátozza résztvevőit, legyen szó egy városról, megyéről vagy akár egy országról. Még akkor sem, ha annak egy kétmillió fős város ad helyet, hát még ha egy vidéki kisváros, jelen esetben a franciaországi Vendôme. És amennyire kockázatos vállalkozás az említett szempont alapján sikeres tárlatot létrehozni, épp annyira hiba lenne előítéleteinknek engedni: ezért aztán megnéztem az első ízben megrendezett *Vendôme-i Triennálét* (La Triennale de Vendôme). Nem bántam meg. Elsősorban azért, mert több komoly művész

KARINE BONNEVAL
Makarka, 2015
22 cukorsüveg,
egyenként 70 cm
magas, 30 kg, fekete
festék
© Fotó: Nicolas
Durand

megismerésére adott alkalmat, de nem elhanyagolható élmény volt a szervezéssel kapcsolatban szerzett tapasztalat sem. Ezért érdemes néhány szót ejteni létrejöttének körülményeiről, mert az állam és a civil kulturális társaságok együttműködésének követendő példáját nyújtja.

A Région Centre és Val de Loire területén dolgozó művészeket felsorakoztató *Triennale* központi helyszíne egy frissen renovált 19. századi lovarda, a Manège Rochambeau. A 12 méteres belmagasságával és 1400 m²-es alapterületével kortárs kiállítások és más kulturális rendezvények befogadására kiválóan alkalmas épület a francia állam tulajdonában van. A helyszín mellett a *Triennale* anyagi feltételeit a Kulturális Minisztérium Regionális Igazgatóságán (DRAC) keresztül szintén a francia állam biztosította, amely ugyanakkor távol tartva magát mindenfajta befolyástól, a megrendezést, beleértve a kurátori feladatokat is az Association Emmetropra, egy olyan, a függetlenség, kompromisszumok nélkülség és nyitottság szellemében működő társaságra bízta, amely az alternatív művészet támogatását tartja fő feladatának. Mivel az ország nehéz gazdasági helyzete a kulturális költségvetés csökkentésével jár, a színvonal megtartása érdekében – ahogy ezt a kurátoroktól megtudtuk – a biennále helyett a háromévenkénti megrendezés mellett döntöttek.

A műtermi látogatásokat követő döntés alapján beválogatott résztvevők, szám szerint huszonegyen, szabad kezet kaptak nemcsak a kiállítandó művek megválasztásában, de a rendelkezésükre bocsátott terület felhasználásában is, így gyakorlatilag a művészek saját elképzelése szerint megvalósult önálló kamarakiállítások sorát látogathatjuk végig a labirintusszerűen elrendezett térben. Ahogyan ez ma már megszokott, a műfajok sokféleségével találkozunk, akár egy művész munkásságán belül is, mint például MASSINISSA SELMANI esetében. Az algériai születésű fiatalember animációs rövidfilmjében, újságokból kivágott képmontázsaiiban és rajzsorozataiban humor, irónia és nem utolsósorban társadalmi kritika, lázadás keveredik. Ez utóbbi leginkább rajzaiban manifesztálódik, ahol a finom vonalak könnyedsége ütközik a téma súlyosságával. RÉMI BOINOT kiállításának (*Parmi les hommes au beau milieu / Emberek között szép környezetben*, 2015) törzsét egy, az ember és a természet, az ember és az állat, az ember és az Isten kapcsolatának rejtelseit kutató művész Jáva lakóiról antropológiai megközelítésben készített dokumentumfilmje adja. A mennyezetről – végtelenített videófilmen – egy disznó vádló szeme tekint ránk, a vörös folyadékkal teli lavór felett „vértől” csöpögő ecset himbálódzik, a sarokban pedig egy hatalmas vulkanikus kőzet fekszik egy hozzá csatlatott fejhallgatóval, amelyből a közönség a csend hangjait hallgathatja.

Az 1984-ben Prágában született CATHERINE RADOSA munkáival két helyszínen is találkozhatunk. Az egyik a várost átszelő Loir folyó (nem tévesztendő össze a Loire-ral) partján álló hídszerű lakóház. Szerelmesek által kedvelt árkádjai alatt elidőzve olyan hanginstallációt hallgathatunk (*Parlez-moi d'amour / Beszélj nekem a szerelemről*, 2015), amelyet Radosa a város fiataljaival a szerelemről folytatott beszélgetéseiből állított össze. A Manège-ben látható installációja viszont hang nélküli képsorokat vetít elénk, olyan fotókat, amelyeken ismert személyiségek, színészek, befolyásos politikusok felfelé mutató hüvelykujjal fejezik ki tetszésüket. E gesztusok azonban sokuknál őszintétlennek tűnik. Catherine Radosa – bizonyos távolságot tartva – sohasem maga szóval meg, nem ő hoz létre képet, hangot, hanem másokat hagy beszélni, megmutatkozni. Ezzel a módszerrel vizsgálja az egyén és a társadalom viszonyát, fejtegeti a kulturális azonosságok és különbségek, a nemzeti hovatartozás kérdését és a generációját izgató egyéb problémákat. A színházi gyakorlattal is rendelkező DOROTHY-SHOES harminchárom „megrendezett” fotóból álló sorozata, a *ColèreSPlaquéés* (a sclerosis multiplex francia nevének, a „scérose en plaque”-nak az anagramjából) nőket ábrázol a szörnyű betegsége, de a leheletnyi feminista beütésből következtetve egyéb okokra is utaló, fájdalmas

pozíciókban. Az első látásra ijesztő képek üzenete optimista: az életerő képes felülkerekedni a szenvedésen. A fiatal fotóművész számos külföldi szereplése mellett 2008-ban résztvevője volt a székesfehérvári *Kortárs Művészeti Fesztiválnak* is. Az indiai származású MARIO D'SOUZA mintegy négyszáz különböző méretű, növényi és ásványi motívumokból kiinduló rajzával, akvarelljével borította be a falakat, míg az ugyancsak klasszikus technikát használó THIERRY-Loïc BOUSSARD-tól primer színekkel festett, végletekig leegyszerűsített ház-sorozatot láthattunk. A 2012-ben elhunyt festőművész alkotásai mintegy tiszteletadasként és tegyük hozzá méltán kerültek a *Triennáléra*. Fülünket CÉCILE LE TALEC kőfalára (*Lithaophone*, 2015) tapasztva a Vendôme-ot átszelő folyók zúgását halljuk. A falfelületet a hangrezgésre formálódott festékrajzolat teszi izgalmassá, titokzatossá. NILS GUADAGNIN videó - és tárgyinstallációja természeti jelenségekkel, a materiális és immateriális átváltozásokkal foglalkozik, KARINE BONNEVAL cukorsüveg-installációja a rabszolgaságot, míg a koreai HAYOUN KWON videója a két Korea háborúját idézi elénk. SEBA LALLEMAND tasiszta festményei meglepő technikával készültek: a művész a szappannal kevert tust üveglopóval fújja papírra. Élvezetes színfoltja az eseménynek a kísérleti filmjeivel ismertté vált MARIE LOSIER és a háromtagú filmes csoport, a GALERIE DU CARTABLE közös kreációja. (A csoport elnevezése működésük tömör összefoglalása: az utcán sétálva, iskolatáskához hasonló, hátán viselt képernyőn teszik mindenki számára láthatóvá filmjeiket.) A közös projekt első része a megnyitó napján zajló, happeningszerű filmforgatás volt. A filmben (*L'art de s'égarer ou l'image du bonheur / A vándorlás művészete avagy a boldogság képe*, 2015) szürrealista epizódok zenésszel, tornásszal, félig ember, félig állatokkal és a húszas évek amerikai filmjelenetei tűnnek fel, de megidézik Madonnát, Luther Mártont és Bosch-t is. A szereplők közt felfedezhettük a belga kísérleti filmezés egyik legjelentősebb képviselőjét, a fiatal művészeket ilymódon pártoló BORIS LEHMANT is. Az elkészült filmet a *Triennálé* időtartama alatt, az alkotók korábbi filmjeivel együtt, a régi mozik stílusában felépített kis vetítőteremben láthatja folyamatosan a közönség.

DOROTHY-SHOES
ColèreS Planquéés, 2014-2015, 33 fotó, egyenként 60x90 cm © Fotó: Nicolas Durand

Egy távolabbi helyszínen két graffitiművész, MONSIEUR PLUME és INCONITO freskói borítják annak a használaton kívüli, art deco stílusú ipari épületnek a falait, amely a város két részre osztottságának, a szegények és a tehetősek elkülönülésének szimbólumává vált. És ha már populáris, utcai művészetről van szó, helyénvaló, hogy a polgári negyedből messziről is jól látható falfestményeken (*Sentimental madness*, 2015) a művészek saját elgondolásai mellett olyan jelenetek, tárgyak, szimbólumok kavalkádja is megjelenik, amelyeket kérdőív formájában megkérdezett helyi lakók javasoltak számukra.

A *Triennále* egyik nagy tanulsága, hogy egy bizonyos földrajzi területen élőkre szűkített részvételi lehetőség nem jelent nemzeti korlátozást, a franciák mellett számos más országban született művész is bemutatkozhatott. A másik figyelmet érdemlő konklúzió, hogy viszonylag kis költségvetéssel is lehet színvonalas eseményt rendezni, ha azt hozzáértő, lelkes és munkára kész csapat teszi. A harmadik, és talán legfontosabb tanulság pedig az, hogy Franciaországban, de valószínűleg sok más európai országban sem tapasztalható olyan éles különbség a vidék és a főváros művészeti élete és közönségigénye között, mint Magyarországon.

THIERRY-Loïc BOUSSARD festményei, részlet © Fotó: Nicolas Durand

MONSIEUR PLUME & INCONITO aerosol, 2015 © Fotó: Cserba Júlia

